

HAKKA VE HAYRA ÇAĞIRMAK*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size İngiltere'den sesleniyorum. Konuşmamı İngiltere'nin New Castle Ahentime isimli bir sahil şehrinden yapıyorum. Kuzeydeki şehirlerinden birisi... Londra'dan bir hayli kuzeyde, İsveç'in Malmö şehri hizasına, Danimarka'nın Kopenhag'ı hizasına filân geliyor. Havalarda serin gidiyordu buralarda ama, bugün çok güzel bir güneşli gün oldu.

a.Müslüman Kardeşine Yardım Etmek

Size bu konuşmamda, birinci hadis olarak İmam Müslim'in, Müslim ibn-i Kuteybe'nin Câbir RA'dan rivayet ettiği bir hadis-i şerifle başlamak istiyorum. Biliyorsunuz, İmam Müslim, hadis alimlerinin en muhteremlerinden, en sağlıklı, sahih hadisleri rivâyet edenlerden birisidir. Buyurmuş ki Peygamber Efendimiz, onun kitabında rivâyet ettiğine göre:¹

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.1726, *Selâm* 39/21, no:2199; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.315, no:14422; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.290, no:532; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.460, no:8277; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.37, no:74; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.III, s.424, no:1914; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.390, no:23989; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.78, no:1206; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.348, no:19378; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.366, no:7540; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.314, no:1026; Tahavî, *Şerhü'l-Maânî*, c.IV, s.326, no:6669; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.203, no:402; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.847; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.44; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.62, no:28370, 28378; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.225, no:2366;

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XXXI, s.434, no:45687.

مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَنْفَعَ أَخَاهُ فَلْيَنْفَعْهُ

(م. حم. عن جابر)

ME. 1141 (*Meni'stetàa minküm en yenfea ehàhü, felyenfa'hü.*) “Ey müslümanlar! Sizden biriniz kardeşine yardım etmeğe güç yetirebilirse, yardım etsin! Faydalı olmağa gücü yeterse, faydalı olsun!”

Burada kardeşten maksat, dindeki kardeşliktir, imandaki birlik ve beraberliktir. Bütün müslümanlar birbirlerinin kardeşi olduğundan, böyle ifade buyurmuş Peygamber SAS Efendimiz.

Demek ki, müslüman bu hadis-i şerifle, Peygamber Efendimiz tarafından müslüman kardeşine yardımcı olmakla, faydalı olmakla görevlendiriliyor. Faydalı işler yapmaya teşvik ediliyor. Zaten herkesin bildiği, duymuş olduğu bir hadis-i şerif var:²

خَيْرُ النَّاسِ أَنْفَعُهُمُ لِلنَّاسِ

(القضاعي عن جابر)

(*Hayru'n-nâs, enfauhüm li'n-nâs*) “İnsanların en hayırlısı insanlara, halka en faydalı olanıdır.” diye, onu da biliyoruz.

² Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.58, no:5787; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.108, no:129 ve c.II, s.223, no:1234; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.79, no:630; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.VIII, s.404; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.177, no:6549; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.240, no:679, 772; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXII, s.110, no:24435; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.234, no:1254, 2698.

Demek ki müslüman olarak, elimizden geldiğince çevremize faydalı olmağa çalışacağız. Zararlı olmamaya, fayda sağlamaya, başkalarına menfaat sağlamaya çalışacağız. *Diğer-bîn* olacağız; yâni başkalarını kayırıcı, kollayıcı, iyilik yapıcı olacağız. Elimizden ne türlü iyilik gelirse onu yapacağız.

Faydalı olmanın çeşitleri sayılamayacak kadar çoktur, say sayabildiğin kadar... Faydalı çalışmaların hepsini sıralayabiliriz. Ama bunların önceliğini düşünecek olursak, müslüman kardeşine bir müslümanın yapacağı en faydalı yardım, onun Allah'ın rızasını kazanmasına sebep olmaktır. Yâni öyle bir şey yaptırmalı ki, o işi yaptığı zaman Allah da onu sevsin. Böyle bir şey çok uygun olur. Allah'ın rızasını, sevgisini, hoşnutluğunu kazanmağa sebep olacak bir iş...

Tabii bu da en başta, insanın sâlih bir insan olması, doğru yola girmesi, iyi bir müslüman olması olduğu için; başka müslüman kardeşlerinin dinini öğrenmesi, iyi müslüman olması, sâlih bir insan olması, mükemmel, olgun bir müslüman olmasını sağlayıcı yardımlar, çalışmalar, eğitimler, irşadlar en faydalı çalışmalardır. Çünkü, sonuç itibariyle eğitilen, irşad edilen, uyarılan insan iyi insan olacak da, cennetlik olacak, cenneti kazanacak. Kötü insan da yaptığı kötülüklerin cezası olarak cehenneme atılacağı, yakılacağı için, onu yakılmaktan, cehenneme itilmekten, atılmaktan, azab görmekten kurtarmak çok büyük bir menfaat, çok büyük bir fayda oluyor. En başta gelen şey bu...

Onun için, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, sevgili kardeşlerim, evvelâ kendimizden ve etrafımızdaki yakınlarımızdan, eşlerimizden, çoluk çocuğumuzdan, akrabamızdan başlamak üzere;

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ

(الشعراء: ٢١٤)

(*Ve enzir aşîreteke'l-akrabîn*) “En yakın aşiretini, sana hısımlık olan kabileleri İslâm’a çağır!” (Şuarâ, 26/214) diye, ayet-i kerimede Peygamber Efendimiz’e, yakınlık sırasına göre öncelikle onlara hitab etmesini buyurduğu gibi Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin; bizim emrimiz altındaki, korumamız altındaki, himayemiz altındaki, bizim çatımız altındaki insanlardan başlayarak; yâni eşimize, çoluk çocuğumuza, halamıza, teyzemize, evimizde barındırdığımız kimselere, gücümüz yeten, bizi sayan, bizi seven, hatırımızı kollayan kimselere, arkadaşlarımıza, dostlarımıza, hemşehrilerimize derece derece, halka halka faydalı olmak için çalışmalıyız.

Önce onları doğru yola çekmeğe çalışmalıyız. Çünkü iman en önemlidir. İman olmadıktan sonra dünya malının, servetinin, zenginliğinin, rahatının, rehabetinin, refahının da kıymeti yoktur. İnsanın önce mü’min olması lâzım! İsterse ondan sonra hayatı meşakkatlerle, imtihanlarla dolu olsa bile, önemli değil; sonunda cennetlik olacaktır.

Sahabe-i kiram, enbiyâullah, Peygamber SAS Efendimiz başta olmak üzere Allah’ın bütün sevgili kulları, biliyoruz ki hayatlarında sıkıntılar

içinde yaşadılar. İslâm'ı yayarken, öğretirken, Allah'ın emirlerini tutarken, uygularken çok sıkıntılar çektiler. Sıkıntı çekilebilir, önemli değil... Tabii biz zayıf kullarız; sıkıntıyı istiyoruz, kabadayılık yapıyoruz mânâsına değil...

Gelirse gelsin, korkmam gibi bir efelik yapmak durumunda değiliz ama, insan sıkıntılara da katlanabilmeli, sabırlı olmalı, sebatlı olmalı, gayretli olmalı. İnsanları doğru yola çekmeğe çalışmalı...

Peygamber SAS Efendimiz'in insanları irşad vazifesini güzel güzel devam ettiren, insanları doğru yola çekmeğe çalışan insanların başında mürşid-i kâmiller gelir. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:³

الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ

(أبو نعيم، والديلمي، وابن النجار عن البراء)

RE. 222/17 (*El-ulemâü veresetü'l-enbiyâ'*)
[Alimler peygamberlerin varisleridir.]

³ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.341, no:3641; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.48, no:2682; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.81, no:223; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.289, no:88; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.262, no:1696; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.103, no:975; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.II, s.465, no:815; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.VIII, s.337, no:3229; Cürcânî, *Târih-i Cürcân*, c.I, s.203, no:297; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXV, s.247; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.75, no:4209; Berâ ibn-i Âzib RA'dan. Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.92; Fudayl ibn-i İyad Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.135, no:28679; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XIV, s.367, no:14509.

Peygamberlerin vazifesini devam ettiren mânevî varisleri alimlerdir, şeyhlerdir, mürşid-i kâmillerdir, evliyâullahtır, ârif kullardır. İslâm'ı bilen, fıkhı bilen, Kur'an'ı bilen, imanı bilen, hakka'l-yakîn imana sahip olan, başkalarına bunu öğretmek için çalışan kimseler bunlardır. İsim olarak söylemek gerekirse: Mevlâna'lardır, Yunus Emre'lerdir, Eşrefoğlu Rûmî'lerdir, Hacı Bayrâm-ı Velî'lerdir, Hacı Bektâş-ı Velî'lerdir, İbrâhim Hakkı Erzurumî'lerdir, İsmâil Hakkı Bursevî'lerdir, Abdül'ehad-i Nûrî'lerdir, Aziz Mahmud-u Hüdâîlerdir... Nice nice mübarek kullardır.

En büyük fayda, insanı mü'min yapmaktır. Ona yapılabilecek en büyük iyilik, onu İslâm'a çekmektir, onun hidayetine vesile olmaktır; bu bir...

Tabii derece derece başka türlü faydalar da sağlanabilir. Meselâ, açsa ikram edilir, yiyecek verilir, maddî yardımda bulunulur. Hastaysa, tedavisine koşulur.

Çoluk çocuğu fazlaysa, onun geçimine yardım edilir. Meselâ, amcası Ebû Tâlib'in çocukları çok diye, Peygamber Efendimiz Hazret-i Ali'yi yanına evlâtlık gibi almış. Ebû Tâlib isimli amcasının oğullarından birisini o almış, birisini de [Ca'fer-i Tayyar'ı] diğer amcası Hazret-i Abbas almış. Böylece, çocukları paylaşarak geçim yükünü hafifletmeyi düşünmüşler.

Bu da bir sünnet... Böyle fazla çoluk çocuğu olan insanlara yardımcı olmak da bir sünnet oluyor tabii.

Böyle maddî yardımlar olabilir. Açsa yedirilir, çıplaksa giydirilir, soğuktan korunur, açlıktan korunur, hastalıktan korunur. Bu da maddî yardımların böyle bazı örnekleri... Çeşitleri çoğalabilir bunların.

Peki, bir adam zâlimse, bir adam günahkârsa, bir adam ayyaşsa, sarhoşsa, kötü huyluysa, fenaysa, kavgacıysa... vs.

Hani hatırınıza gelebilen kötü şeyleri sıralayın aklınızda... Müslüman ama iyi eğitim görmemiş, huyları kötü, etrafına zararlı oluyor. “Peki, ben buna nasıl fayda sağlayabilirim? İteyim kenara, atayım, sileyim defterden, bununla hiç konuşmayayım, ilgilenmeyeyim!” denilebilir.

Ama İslâm böyle demiyor. Onunla yine ilgilenecek müslüman. Onun zulmünü engellemeye çalışmak da bir yardımdır. Bir adam günah işliyor; onun günah işlemesini engellemek de ona yardımdır. Çünkü günaha girmeyecek. Bir adam zulüm yapıyor, zulmünü engellemek de ona yardımdır.

Hattâ meşhurdur. Peygamber SAS Efendimiz bir hadis-i şerifinde şöyle buyurmuş:⁴

---

⁴ Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.863, no:2312; Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.210, no:2181; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.99, no:11967; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.571, no:5167; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.346, no:576; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.449, no:3838; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.101, no:7606; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.94, no:11290; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.94; Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.II, s.764, no:762; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.411, no:1401; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.375, s.646; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.83; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.321; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.358, no:7458;

أَنْصُرُ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

نَصْرَتُهُ مَظْلُومًا فَكَيْفَ أَنْصُرُهُ ظَالِمًا قَالَ

تَمْنَعُهُ مِنَ الظُّلْمِ فَذَلِكَ نَصْرُكَ

(حم. خ. ت. حب. ع. هب. ق. عن أنس)

(Ünsur ehàke zàlimen, ev mazlûmen)
“Müslüman kardeşin zàlim de olsa, mazlum da
olsa ona yardım et!”

(Kîle) Denildi ki: (Yâ rasûla’llâh, nasartühû
mazlûmen) “Yâ Rasûlallah, mazlumken yardım
etmeyi anlıyorum, tamam; (fekeyfe ensuruhû
zàlimen) ama zàlimken ona nasıl yardım
edeyim?”

(Kàle) Buyurdu ki: (Temneuhû mine’z-zulmi)
“Zàlimin zulmünü engellemeğe çalışırsın,
zulmü yaptırtmazsın; (fezâlike nasruke) bu

İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.I, s.122, no:229; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı
İsfahan*, c.V, s.338, no:40057; Temmâmü’r-Râzî, *el-Fevâid*, c.III,
s.93, no:1092;

Hâris, *Müsned*, c.III, s.238, no:747; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*,
c.I, s.431, no:1757; Enes RA’dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.570, no:5166; Abdullah ibn-i Ömer
RA’dan. Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.I, s.202, no:649; Hz. Aişe
RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.I, s.210, no:679; Dârimî, *Sünen*,
c.II, s.401, no:2753; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.345;
Câbir RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.III, s.414, no:7204, 7205; *Keşfü’l-Hafâ*, c.1,
s.241, no:631;

Câmiü’l-Ehâdîs, c.VII, s.76, no:5840; RE. 84/7.

da ona senin yardımındır.” diyor Peygamber Efendimiz.

Bu çok önemli bir noktadır. Demek ki, bizler şimdi yaşadığımız devirde, yaşadığımız çevrede, ülkemizde, vatanımızda, bölgemizde, şehrimizde, kasabamızda, köyümüzde herkese böyle, bu tarzda yardımcı olabiliriz. İyi müslümansa, iyi insansa, bakarız ne gibi yardıma ihtiyacı var; yardımcı oluruz. Kötü insansa, kötülükten onu kurtarmağa iyi insan yapmağa çalışırız, bu da bir yardım. Bu da az bir şey değil, bu da önemli, bu da sevaplı... Sonunda kötü bir insanı iyi bir insan yapabilmek, çok güzel bir şey!..

Mâlûm ya, hani bazen müslümanlara çatıyorlar, müslümanlara yan gözle bakıyorlar:

“—Bize karşı çıkıyor, bize muhalefet ediyor.” filân diyorlar.

Sevinsinler, aslında biz onlara iyilik yapmak istiyoruz. Onları gûnahtan kurtarmak istiyoruz. Bizim kötü insanlara karşı da duygularımız güzel. Kötü, zâlim insanlara karşı da bizim yapmak istediğimiz şey; onların iyi insan olması, günaha girmemesi, cehenneme düşmemesi, cenneti kazanmasıdır. Bu da bir çeşit yardım.

Demek ki, yardımın akla hayale gelmeyen başka çeşitleri de olabiliyor. İlk başta hemen dinleyicinin hatırına gelmeyecek şekillerde de yardımlar olabiliyor. Zâlimse, zâlime zulmünü yaptırmamak... Rüşvetçiye, rüşvetçiye rüşveti aldirtmamak... Kaytarıcıysa, işini doğru düzgün yapmayan bir kimseyse, hizaya getirmek, yola

getirmek, nizam-ı âlemi sağlamak... O da bir yardım oluyor. Onun için müslüman gece, gündüz toplumun faydasına çalışmalı, insanların doğru yola gelmesine çalışmalı! İslâm'ın hakim olmasına çalışmalı, imanın kuvvetlenmesine çalışmalı! Kur'an'ın öğrenilmesine çalışmalı! İslâm'ın cihanın her yerine yayılmasına, payidâr olmasına çalışmalı!..

Şimdi size İngiltere'den hitab ediyorum. Almanya'dan buraya geçtim, bir hafta kadar oldu. Burada bakıyorum 200 aile, 500 aile veya kişi neyse, Türk olduğunu söylüyorlar. Bazılarıyla tanıştık. Bu kardeşler memnun oldular benim buraya geldiğimden. Bu kardeşlerimizin durumlarını inceledim: İş güç sahibi olanlar var. Çoğu İngilizlerle evlenmiş, bazılarının hanımları müslüman olmuş. Bazıları el-hamdü lillâh, bizim karşımıza geldiler, bizim karşımızda müslüman oldular. Kayınvalidesi, kayınpederi İngiliz geldi. Biz de anlattık, müslüman oldular. Bazılarının nikâhlarını tazeledik... Görüyorum ki çok hizmet var. Yâni hizmet edecek insana ihtiyaç çok fazla...

Bizim televizyonlarda Ülkercilerin güzel bir reklamı vardı:

*Önce güneş, hava, su; sonra bol gıda gelir.
Akşama babacığım unutma, Ülker getir!*

diye, böyle nağmeli bir şey... Önce insana hava, güneş, su değil; önce insana iman lâzım geldiğinden, imanı öğretecek kimseler, hocalar lâzım!.. İmanın uygulanacağı, öğretileceği müesseseler lâzım!.. Önce cami lâzım!

Caminin de kuru, kubbeli, namaz kılınıp kapısı kilitlenen bir mekân olmaması lâzım! Caminin mektep olması lâzım! Caminin irfan kaynağı olması lâzım! Caminin eğitim mekânı olması lâzım! Her çeşit güzel eğitimin orada olması lâzım, sohbetin orada olması lâzım!.. Camiler koca koca mekânlar. Biz burada İngiltere’de bir mekân sahibi olalım diye milyonlarca lira vererek yer alıyoruz. İşte o da nihayet iki buçuk katlı, şu kadar odalı bir yer. Halbuki dedelerimiz camiler bırakmışlar bize, etrafında medreseler, yan binaları... vs. Biz bunları işletmiyoruz. Bu medreseleri işletmeliyiz. O kurulmuş yan kuruluşları çalıştırmalıyız, o mekânlardan istifade etmeliyiz. Yâni çok büyük nimetler ama, elimizdeki nimetin kıymetini bilmiyoruz. İnsan diyar-ı gurbette onlar olmayınca anlıyor.

Çocuklarımızı eğitecek yerler lâzım, ibadet edecek yerler lâzım! Meselâ bu geldiğimiz yerde, Türklerin devam edeceği bir cami yok. Geçtiğimiz cuma Pakistanlıların camisine gittik, güzel... Namazları kıldık, namazdan sonra salât-ü selâm getirdiler, biz de dinledik, hoşumuza gitti, gözlerimiz yaşardı. Ama birçok şeyleri de, lisan farkından dolayı anlayamıyor insan. Yâni bir ırkçılık, ayrımcılık değil ama, bizim kardeşlerimizin bir ibadet yerinin olması lâzım! Demek ki, burada bir cami açmak da onlara en faydalı işlerden birisi...

“—Önce cami mi açılmalı, mektep mi açılmalı?..”

Önce cami açılmalı, cemaat toplanmalı! Çünkü cami ve cemaat olunca, cami ve cemaat

her türlü müesseseyi kurar. Cemaat olunca, cemaatin aşkı, şevki olunca onlar geriye kalan öteki işleri de yaparlar.

Peygamber SAS Efendimiz Medine-i Münevvere'ye geldiği zaman, ilk önce camiye yaptı. Namaz kılınan, herkesin toplandığı yeri yaptı. Bunu niçin söylüyorum? Burada bazı kimseler çıkmışlar, “Cami yapmağa ne lüzum var?” filân gibi ileri geri konuşmuşlar, yanlış sözler söylemişler. Cami müslümanın canıdır. Cami İslâmî hayatın merkezidir. Cami toplum faaliyetlerinin kaynağıdır, odağıdır, ocağıdır. Onun için, onun yapılması lâzım!..

Evet, aziz ve muhterem kardeşlerim! Peygamber SAS Efendimiz'in nasihati kulağınıza küpe olsun, lütfen hatırinızda

kalsın ve İslâm'a, müslümanlara faydalı olmak için ne gerekiyorsa yapın. Mazluma, mazlum olduğu için yardım edin; zalime, zulmünü engelleyerek yardım edin! Açları doyurun, çıplakları giydirin! İslâm'ı bilmeyen şaşkınları doğru yola çekmek için çalışın! İrşad müesseselerini destekleyin! İrşad eden kurumlara, kuruluşlara, İslâm'ı öğreten teşkilâtlara üye olun, yardımcı olun! Maddeten, mânen faydalı olmağa siz de böylece katkıda bulunun!.. Faydalı olmanın çok çok çeşitli yolları var. Biz faydayı üçe ayırıyoruz. Bizim grubumuz, İskenderpaşa Cemaati, zümresi olarak üç çeşit fayda var diyoruz. İnsanın kafasında düşündüğü zaman, yaptığımız faaliyetleri bu üç faydayı düşünerek yapıyoruz.

Birinci fayda *maddî faydadır*. Yâni, açsa doyurursun.

Camimizin altında yemekhane var. Kandil gecelerinde bayram günlerinde orda kardeşlerimiz ziyafet verirler. Herkes davetli gelir, bedavadan etleri, tatlıları, çorbaları, pilavları yerler. Afiyet olsun, helâl olsun... Yiyenlerden Allah razı olsun, feyiz bereket olsun... Yedirenlerden Allah razı olsun; sevapları, ecirleri bol olsun... Allah cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin... Bu maddî fayda, bir...

İkinci fayda *ictimâî fayda*... Bazen, “Bir faaliyeti yapalım mı, yapmayalım mı?” diye düşünüyoruz. Yapacağız, çok masraf gidecek, çok para harcanacak. Ne yapalım?.. Para harcanacak; para kazanmıyor, kurtarmıyor. Şimdiki tabirle kârlılığa *rant* diyorlar. *Rantabl* değil, yâni kâr getirici değil; verdiğiinden fazlasını alamıyorsun, paralar gidiyor boyna...

Meselâ nedir?.. Bizim dergi yayınlarımız, radyo yayınlarımız, televizyon yayınlarımız... Bunlar masraf yiyen müesseseler. Ama biz düşünüyoruz: Bunları dinleyen kardeşlerimiz memnun oluyorlar. Zevkle dinliyorlar, teşekkür ediyorlar. Telefon açıyorlar, “Allah razı olsun!” diyorlar. Eğitim oluyor, bilgi gelişmesi oluyor. Bizim müesseselerimiz bir mektep, bizim müesseselerimiz bir ekol... Bizim yolumuz, el-hamdü lillâh başkalarına ışık tutan, gündemi meydana getiren bir ilim, irfan kaynağı. Tabii para gidiyor ama, biz bunu yapıyoruz. Çünkü

burada ictimâî faydalılık var. Masraf var, zahmet var, amma ictimâî bakımdan faydası var. Bu da ikinci fayda...

Bir de üçüncü fayda var, en yüksek fayda da bu: *Mânevî fayda*, yâni sevap... Bir şeyi yapıyorsun, masraf oluyor, elden para gidiyor, paralar tükeniyor, geriye gelen kârı yok... İctimâî bir kârlılık da yok ama yaptığın zaman sevap var... İşte o sevaplı işi de yapmak lâzım!

Hattâ sevabı kazanmak için insanlar ne yapıyor, dedelerimiz ne yaptılar? Canlarını verdiler. İnsanın en kıymetli, en aziz varlığı candır, onu da verdi mi nesi kalacak? Bir şeyi kalmıyor. İnsan canını veriyor. Neden?.. “Sevabı kazanacağım, şehid olacağım, cennetlik olacağım!” diye. Siz bu îmanı kaldırın bu milletten, bakın ne savaşır, ne hayır yapar, ne işe yarar, ne de hayırlı olur... İnsanı hayırlı insan yapan, işte bu îman, İslâm’ın bu duygusu... Şimdi bazıları belki bunu saflık olarak düşünüyor.

“—Canım bu Yirminci Yüzyıl’da herkes menfaatini düşünürken bunlar da tutmuşlar, Allah’ın safları, hacı babalar, hocaefendiler kesenin ağzını açmışlar, boyna masraf ediyorlar, hiç bir kârlı tarafı yok bu işin...” diyorlar.

Hattâ sonunda zahmetler var, meşakkatler var. Hattâ bazen itilip kakılıyor, horlanıyor, damgalanıyor, karalanıyor. Hatta bazen ucunda hapsedilmek oluyor. Daha başka şeyler oluyor. Geçtiğimiz devrelerde asılanlar kesilenler olmuş. Ama yine yapılıyor. Neden?.. Sevap var diye.

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim, müslümanlara maddeten faydalı olmağa çalışın, ictimâî yönden faydalı olmağa çalışın, mânevî bakımdan faydalı olmağa çalışın, sevap kazanmağa çalışın!..

b. Tasavvuf Yâr Olup Bâr Olmamaktır

Tasavvuf denilen güzel ahlâk yolunun, cennet yolunun, evliyalık yolunun çeşitli tariflerini yapmış evliyâullah, büyük alimler, büyük mutasavvıflar. Bunları kitaplarının başında toplamışlar. Tasavvuf hakkında bilgi veren bir kitabı aldığınızda mutlaka bilin ki, başında birinci bölümü “Tasavvuf nedir? Tasavvufun tarifi...” gibi bir şeyle başlar. Tasavvufun çeşitli tarifleri var. Bu, Mevlâna'nın yolu... Bu, Yunus'un yolu... Bu, mübareklerin hali... Tarihteki herkesin kalbini kazanmış insanlar bu yolda gitmişler. Nedir bu tasavvuf yolu?.. Büyüklerden bir tanesi [Dede Ömer Rûşenî] şöyle tarif etmiş:

Tasavvuf yâr olup, bâr olmamaktır;

Gül-i gülzâr olup, hâr olmamaktır.

Bakın ne kadar güzel, hem şiir, hem de ne kadar fedakârlık ifade ediyor, ne kadar diğerbînlik ifade ediyor. Ne kadar aktif bir duygu... “*Tasavvuf yâr olup, bâr olmamaktır;*” Tasavvufta dostluk var, dost olmak var, sevmek var, arkadaş olmak var, komşu olmak var, yâr olmak var; ama bâr olmak yok!

Bâr ne demek?.. Farsça'da yük demek. Meselâ *bâr-ı girân* diyoruz, eski şiirlerde geçer. *Bâr-ı girân*, ağır yük demek. *Yâr* olmak var, *bâr* olmak yok. *Yâni* bir insan mutasavvıfısa, dervişse, tasavvuf ahlâkını kazanmışsa, tasavvuf terbiyesini almışsa, yük olmayacak... Başkasının sırtından geçinmeye kalkışmayacak, başkasını sömürmeyecek. Başkasının menfaatini sömürmeye kalkmayacak. Parazit olmayacak, asalak olmayacak, yük olmayacak. Aksine başkasına fayda verecek.

Nereden çıkmış tasavvuftaki bu anlayış?.. Bu tasavvuf da nereden çıkmış? Bazıları diyor ki:

“—Peygamber Efendimiz zamanında tasavvuf var mıydı?..” Vardı tabii!.. Bakın bu hadis-i şerif mutasavvıfların kaynağı.

Mutasavvıflar onun için *yâr* olup, *bâr* olmamayı düşünmüşler. “Sizden biriniz, bir müslüman kardeşine faydalı olmağa güç yetirebiliyorsa faydalı olsun.” İşte, faydalı olmayı tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz. Demek ki hadis-i şerifte tasavvuf var, Kur'an-ı Kerim'de tasavvuf var, İslâm'da tasavvuf var ki, bu hadis-i şerifin uygulaması mutasavvıfta, “*Yâr olup, bâr olmamak*” diye tezâhür etmiş.

Tekke yapmış, aş çıkartıyor, fakirler yiyor. Fakirler yiyor da, yiyen sofraya oturuyor, yiyor, doyuyor, el-hamdü lillâh diyor da; “Bu değirmenin suyu nereden geliyor?” diye hiç düşünmüyor. Halbuki sen dışarıda bir yere git de, bir öğün yemeği bedava ye... Yiyemezsin, vermez, parasını ister. Yersen, garson başına

dikilir, Şu kadar para der, bir fatura getirir. Yâni bu karŐılıksız vermek nerede? Tasavvufta...

Geçtiğimiz Ramazan'da da bir sürü aleyhte yazdılar, çizdiler; utanmadan, arlanmadan tasavvufun, tarikatın, zikrin aleyhine attılar, tuttular. Halbuki veriyor, daima faydalı oluyor, yük olmamayı amaçlıyor. İyilik yapıyor, iyiliğini saklamayı amaçlıyor. Bunlar da boyna onları kötülemeye çalışıyor. O eyvallah diyor; yâni kötülersen kötüle, aldırıyor ama ayıptır, yanlıŐtır. Yanlış olan bir Şeyi yapmamak lâzım gelir.

Nice nice büyük zenginler var, dervişler var, milyoner, milyarder... Yoksulları evlendiriyor, gelinlerin çeyizlerini hazırlıyor. Fakirlere iş sahası buluyor. Dükkânında metrelerce kumaŐlar, her gelene üçer metre, beŐer metre hayır hasenat veriliyor. Her türlü hayır yapılıyor. Bunları hiç nazar-ı dikkate almıyor da, "Falanca adam Şöyle etmiş, filânca adam böyle etmiş..." diye iki tane uydurma misâli alıp, mübarek tasavvuf yoluna, takvâ yoluna, ihsan yoluna, îman yoluna, ihlâs yoluna çatıyor.

Tasavvuf yâr olup, bâr olmamaktır. Dost olacak, yük olmayacak. Aksine kendisi kesesinin ağzını açacak yardımcı olacak. Faydalı olacak. EĞer parası yoksa, bedenen hizmet edecek. O da beden cömertliği.

Cömertlik üç çeşit diyor büyüklerimiz:

1. *Mal cömertliği.* Malın vardır, götürürsün fukaraya verirsin.

“—Aferin, bak Şu kadar ıval verdi. Şu kadar paralar, milyonlar falancaya verdi. Falanca aile fakirdi de zenginin birisi geldi, onlara mütevazi bir ev alıverdi. ‘Otur burada kardeşim, bize de dua et!’ dedi...”

Haa, bak mal cömertliği.

2. *Ten cömertliği*. Yâni adamın parası pulu yoktur da, hizmet ehlidir. Yoksuldur ama İslâm’a öyle güzel hizmet eder ki; veya evliyullaha, büyüklere, mbareklere, hastalara öyle güzel hizmet eder ki, aklın durur. Hayran olursun, “Bak, mŐallah ne kadar güzel hizmet etti.” dersin

Meselâ; bizim rahmetli Valide Hanım’a yıllarca Allah rızası için ihvanımızdan bazıları ne kadar güzel hizmetler ettiler. Baktılar, yıkadılar... Duasını aldılar, sevap kazandılar.

Demek ki, bazen de hizmet, yâni vücutla koŐuŐturmak da bir çeşit cömertlik. Buna da ten cömertliği deniliyor. Vücudunu hizmete vakfediyor, koŐuŐturuyor. ÇarŐıdan, pazardan alıyor veya ortalığı silip süpürüyor veya bir işi görüyor.

İŞ görecek, koŐturacak insana da ihtiyaç var

“—Buraya bir hoca gnder hocam!” dediler bana.

“—Tamam, dedim, yaşlı bir kimse göndereyim.” dedim.

“—Aman hocam, çok da yaşlı olmasın, koŐturacak kimse de lâzım. KoŐturacak kadar da canlı olsun!” dediler.

Demek ki, ten cömertliği de gerekli. Birinci cömertlik mal cömertliği, ikinci cömertlik ten cömertliği...

En yüksek cömertlik *can cömertliği*'dir. Şehidlerin cömertliği... Şehid Allah yoluna canını veriyor, en kıymetli varlığını veriyor. Bir gül bahçesine girercesine savaşa giriyor, al kanlara boyanıyor. Ondan sonra yerlere yatıyor, ruhu cennete uçuyor. İlk damlası yere damlarken cennetteki makamı gösteriliyor, cennetlik oluyor. Gülerek gidiyor, gül bahçesine girercesine gidiyor ahirete... O da can cömertliği tabii.

İman etmeyen kaçır. İman etmeyen askerden kaçıyor, kaytarıyor. Kendisini hasta gösteriyor, çaresini buluyor. Rüşvet veriyor, allem ediyor, kallem ediyor, sahte rapor alıyor. Ama mü'min insan canını vermeğe koşturuyor. Allah yolunda cihada gidiyorum diye severek gidiyor. O da can cömertliği.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Allah-u Teâlâ Hazretleri ahirette onları çok memnun ediyor. İmanlı olanlar bunların kıymetini anlar. İmanlı olmayan anlamıyor ve çatıyor. İslâm'a çatıyor, imana çatıyor, müslümana çatıyor. İslâm'ı söndürmeğe çalışıyor, imanı söndürmeye çalışıyor.

Bu neye benzer?.. Aydınlık bir yerde, karanlık hale getirmek için ışığı söndürmeye benzer. Kışın yanan, ısıtan bir kaynağı söndürüp herkesi dondurmaya benzer. Yağmuru engellemeye benzer. Yağsa ortalık yeşerecek, yağmayınca

kuraklık oluyor. Bitkiler sararıyor, hayvanlar susuzluktan ölüyor. Yâni kimisi Allah için çalışıyor, kimisi de şeytanın hizmetinde... Allah şerhlerinin şerrinden korusun.

c. Hayra Kılavuzluk Etmek

Üç hadis okumak adetimiz olduğundan, ikinci hadis-i şerife geçiyorum. İkinci hadis-i şerif yine Müslim'in rivayeti. İmam Müslim, hadis alimi, *Sahih-i Müslim*'de yazmış:⁵

مَنْ دَلَّ عَلَى خَيْرٍ فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِ فَاعِلِهِ

(م. د. ت. حم. عن أبي مسعود الأنصاري)

ME. 1189 (*Men delle alâ hayrin, felehû mislü ecri fâilihî.*) Bu ne demek? Birinci hadis-i şerifle biraz da irtibatlı: “Kim bir hayrı işlemeye kılavuzluk ederse, vesile olursa, sebep olursa, yol gösterirse; (*felehû mislü ecri fâilihî.*) o hayrı bizzat yapan kimsenin kazandığı sevap kadar, vesile olana da sevap verilir.” Çünkü delâlet etti, kılavuz oldu, o da sevap kazanır.

⁵ Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1506, no:1893; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.755, No:5129; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.41, no:2671; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.120, no:17125; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.525, no:289; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.94, no:242; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.85, no:611; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.225, no:623; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.101, no:4791; Abdü'r- Rezzâk, *Musannef*, c.XI, s.107, no:20054; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.116, no:7655; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.28, no:17621; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.379; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.478, no:7399; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.136, no:1346; Temmâmî'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.179, no:680; Ebû Mes'ud el- Ensârî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.69, Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.774, no:43041; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.309, no:22182.

Demek ki, insan doğrudan doğruya kendisi hayır yapamasa bile, birisini o hayrı yapmağa teşvik eder, o hayrı gösterirse;

“—Bak burada bir hayır var, bunu yaparsan çok sevap kazanırsın kardeşim!” derse; ötekisi de o işi yaparsa, bu beriki söyleyen insan da aynı sevabı alıyor.

Demek ki, insan diliyle bile sevap kazanabilir. Diyelim ki, bir semtin ahalisi bir cami yaptırmak istiyor. Gecekondu muhiti, bir cami yok civarda, zavallılar camisizliğin sıkıntısını çekiyorlar. Birisi geliyor bir zengine diyor ki:

“—Bizim mahallede cami yok efendim, siz hayır hasenat sahibisiniz, lütfetseniz de bir yeri cami yapıverseniz!” diyor.

Zengin de:

“—Peki kardeşim, hay Allah razı olsun, memnun oldum.

Göreyim, bakayım mahallenizi...” diyor.

Kalkıyor, gidiyor:

“—Tamam şurası uygundur.”

Oraya bir cami yapıveriyor. Tabii camiye yapan sevabı alıyor ama, cami yapılsın diye vesîle olan da sevap alıyor.

Bizim Ankara’da oturduğumuz semt Merkez Bankası Evleri’ydi. Mimar her şeyi düşünmüş. Merkez Bankası memurları için kooperatif kurmuşlar. Koca dönümlerce araziye temin

etmişler. Evler yapılmış, bahçeli bahçeli villalar, güzel güzel planlar yapılmış, uygulanmış. Dinlenme parkı var köşesinde... Çarşı pazar yeri var, çeşit çeşit dükkânlar, şöyle U harfi şeklinde sıralanmış. Sinema yeri var, sığınak yeri var... Biz oraya gittik; her şeyi var, camisi yok, cami yeri yok!.. Mimar, “Bu adamlar için, bu aileler için ibadet yeri lâzım!” diye düşünmemiş. Yer yok...

Sonunda orada bir cami oldu. Evlerden bir tanesi alındı. Kocaman, güzel bir cami oldu. Vesile olanlardan Allah razı olsun... Ne oldu şimdi? Camiyi yapanlar da, vesile olanlar da sevabı kazandılar. Eğer oraya mimar bir cami yeri koysaydı, başkaları delâlet etseydi, onlar sevap alacaklardı. Onlar yapmadılar, sonradan gelenler yaptılar, sevabı onlar aldılar.

Meselâ diyelim ki, fakir bir kimsenin mahallesinde çok yoksul birisi var. Bir zengine gidiyor, diyor ki:

“—Bizim mahallede bir fakir aile var, ölüyor açlıktan. Benim param yok, yardım edemiyorum, siz yardım eder misiniz?”

“—Göster onu bakalım, hangi evde oturuyormuş?”

Zengin arabasına atlıyor, gidiyor. Pirinçler, etler, kavurmalar, sucuklar, pastırmalar dolduruyor, götürüyor o eve, hemen hepsini boşaltıyor. Evde bir şenlik, bir bayram, bir sevinç; el-hamdü lillâh çoluk çocuğun yüzü gülüyor. Kimisi sucuğa sarılıyor, kimisi pastırmaya... Memnun oluyorlar. Şimdi bu zengin epeyce bir sevap

kazandı, tamam. Ama bu sevaba delâlet eden kim?.. Onu söyleyen falanca şahıs...

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:⁶

الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ

حم. طب. خط. عد. عن أبي مسعود الأنصاري؛ ت. ع. وابن أبي الدنيا عن أنس؛ حم. عد. عن سليمان بن بريدة عن أبيه؛ هب. عد. عن ابن عباس

(*Ed-dâllü ale'l-hayri kefâilihî*) “Hayra delâlet eden de onu işleyen kadar sevap alır.”

Demek ki, maddî imkânımız olmasa, kendimiz yapamamak bile hayırların yapılmasına kılavuz olmalıyız, delâlet etmeliyiz, vesile olmalıyız, yol göstermeliyiz. Bu da sevap...

⁶ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.274, no:22414; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.XVII, s.226, no:628; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.85, no:86; İbn-i Hibbân, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.IV, s.217; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.383; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.342; Ebû Mes'ud el-Ensârî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.41, no:2670; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.275, no:4296, İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Kadâi'l-Havâic*, c.I, s.39, no:27; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.357, no:23077; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd- Duafâ*, c.III, s.298; Süleyman ibn-i Büreyde babasından.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.116, no:7657; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.90; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.34, no:2384; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.IV, s.351, no:1031; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.306, no:1317; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.150, no:1742; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.266; İbn-i Hibbân, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.555; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.418; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVIII, s.193; Hz. Aişe RA'dan. RE, 207/5.

Bu, en çok yöneticilerin kulak vermesi gereken bir hadis-i şerif. Meselâ bir insan büyük bir makama geliyor, mevkiye geliyor, yüksek bir dereceye çıkıyor. O makamın kendisine sağladığı birçok imkân var. O imkânları hayra kullanır da, bir çok hayrın yapılmasına vesile olursa, sevap alır. Makamına dayanarak birçok hayrın yapılmasını engellerse, o zaman da pek çok günah yüklenir. Allah aklını başına toplamayı nasib etsin... Bütün insanlara hayırlı işler yapmasını nasib etsin...

Bazısı hayrı yapmıyor, aksine hayrı engelliyor, çelmeliyor. Neden?.. Allah bazı insanlar iyilik yapmayı nasib etmiyor. Yüzü kara olduğundan, Allah'ın sevmediği kul olduğundan, şeytanın esiri olduğundan Allah ona hidayet vermiyor.

وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

(البقرة: ٢٥٨)

(*Va'llàhu lâ yehdi'l-kavme'z-zàlimîn.*) “Allah zàlimlere hidayet vermez.” (Bakara, 2/258) Zàlim olduğundan hidayet vermiyor, o da hayırlı işi yapamıyor. Allah o duruma düşürmesin...

d. Allah'ı Zikrederken Ağlamak

Bir hadis-i şerif daha eklemek istiyorum, üç olsun diye. Hemen aynı sayfadan bir hadis-i şerif okuyacağım, Hâkim *Müstedrek*'inde

Hazret-i Enes'ten rivâyet etmiş. Diyor ki,

Peygamber SAS Efendimiz:⁷

مَنْ ذَكَرَ اللَّهَ فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ مِنْ خَشْيَةِ

اللَّهِ حَتَّى يُصِيبَ الْأَرْضَ مِنْ دُمُوعِهِ

لَمْ يَعَذِّبْهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(ك. عن أنس)

ME. 1192 (*Men zekera'llàh*) “Kim Allah’ı zikrederse...” Yâni “Allah... Allah...” derse, “*Lâ ilahe illa'llàh*” derse, “*Sübhàna'llàh... El-hamdü li'llâh... Allàhu ekber... Hasbiya'llàh...*” veyahut, “*Yâ Hayy... Yâ Kayyûm... Yâ Allah... Subhàna'llàhi ve bi-hamdihî, sübhàna'llàhi'l-azîm...*” veya “*Allàhümme salli alâ seyyidinâ muhammed...*” veya “*Lâ havle ve lâ kuvvete ilâ bi'llâh...*” derse; zikirlerin pek çok çeşitleri var.

“Kim Allah’ı zikrederken, (*fefâdat aynâhü*) iki gözünde yaşlar birikip de gözlerinden yaşlar dökülürse... Neden? (*Min haşyeti'llâh*) Allah’tan korktuğu için... “Benim hâlim nice olacak, iyi kulluk yapamadım. Yarın Allah beni mahkeme-i kübrâda hesaba çekerse ben ne cevap vereceğim? Aman Allah’ım, beni affet yâ Rabbî!” diye, zikrederken Allah korkusundan gözyaşlarını dökerse... (*Hattâ yusîbe'l-arda min dümûihî*) Yerlere gözyaşları inci taneleri

⁷ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.289, no:7668; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.178, no:1641; Ebû Dâvud, *Zühd*, c.I, s.20, no:190; Enes ibn-i Mâlik RA’dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.1, s.639, no:1830; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XX, s.312, no:22191.

gibi saçılırsa, damlarsa, yere değerse; (*lem yüazzibhü yevme'l-kıyâme*h.) Allah o ağlayan kulunu, zikrederken Allah korkusundan ağlayan kulunu, yerlere gözyaşları saçılan kulunu kıyamet günü azaba uğratmaz.”

“—Affettim seni! Sen gözü yaşlı, benden korkan, beni zikreden takvâlî, haşyetli, iyi bir müslümandın.” diye Allah onu azaplandırmaz, cehennemine atmaz, cennetine sokar.

Bunun gibi zikrullahın kıymetini, takvânın kıymetini, Allah’tan korkmanın kıymetini gösteren yüzlerce hadis-i şerif var. Şimdi bu münasebetle söyleyeyim hemen, bazı kimseler zikre karşı, bazı kimseler Allah’tan korkmaya karşı... Polisten korkuyor, mahkemeden korkuyor, kırmızıda geçerse trafik cezası yiyeceğinden korkuyor, kazadan korkuyor, hastalıktan korkuyor, AIDS’ten korkuyor, ihtiyarlamaktan korkuyor, kadın hamile kalıp doğum yapmaktan korkuyor... Çeşitli korkular var. Hiç kimse bunların birisine bir şey demiyor. Allah’tan korkmaz mı insan?! Allah, kendisine âsi olanı cezalandıracak.

Onun karşısına çıkanlar var, zikrin karşısına çıkanlar var. Bunların temelinde ne yatıyor?.. Hadis-i şerifleri bilmemek yatıyor. Dinini bilmiyor, sadece kulaktan dolma bir kaç mâlûmat var. Kafasındaki din hakkındaki düşünceleri şöyle üç-beş mâlûmattan başka bir şey değil. Yalan yanlış, yalancı gazetelerin yazdığı, yanlış bilgilerle bilgilenmiş, İslâm’ı doğru bilmiyor. İslâm diye bildiği kendisinin sapık görüşleri...

Onu İslâm sanıyor, bir de hakîkî müslümanları beğenmiyor. Kur'an'ı beğenmiyor, hadisi beğenmiyor.

Öyleleri var ki, hadis okuyorsun;

“—Olmaz öyle şey!” diyor.

Ayet okuyorsun;

“—Benim aklım öyle şeyi almaz!” diyor.

Almıyor hakîkaten, dar olduğundan akli almıyor; o şeyin yanlış olduğundan değil... Alim olan, o âyetin kıymetini biliyor, o hadisin kıymetini biliyor; cahil olan reddediyor. Ama cahil, cahilliğinin farkında bile değil. Başka yerlerden diploma almışsa, kendisini allâme sanıyor. Halbuki öyle değil.

Zikrin karşısında... Halbuki hadiste, Kur'an'da zikir var. Haşyetullahın karşısında, takvânın karşısında... Halbuki, Allah'ın Kur'an'da en çok tavsiye ettiği şey havfullah, haşyetullah; Allah'tan korkup iyi kul olmak, hizaya gelmek, yanlış iş yapmamak... Allah'ın emirlerini çiğnememek, yasaklarını işlememek... Bunların hepsi önemli şeyler.

Burada yine tasavvufun zaferini görüyoruz. Tasavvuf zafer kazanıyor, bu hadisleri okudukça... Yâni göz yaşı dökmek, zikretmek, zikrederken heyecanlanmak, aşık-ı sâdık olmak ne kadar kıymetli! İnsan cehennemde yanmayacak, Allah'ın sevgili kulu olacak, cennete girecek, cemâline, lütfuna, iltifatına, selâmına mazhar olacak... Ne kadar güzel!

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi, eğriyi, doğruyu bilip, anlayıp, ayırt edebilecek meziyete sahib eylesin... Aldananlardan, şaşıranlardan veya aldatıcıların, kandırıcıların, sahtekârların aldatmasından etkilenmeyecek kadar basîretli müslüman eylesin... Arif müslüman eylesin, ferâsetli müslüman eylesin... Hakkı hak olarak görüp ona uymayı nasîb eylesin... Allah'ın sevdiği işleri, Rasûlüllah'ın beğendiği işleri yapmayı nasîb eylesin... Allah'ın sevmediği işlerden, günahlardan, haramlardan uzak durmayı nasîb eylesin...

Günahları işleyenler neden işliyorlar?.. Zevkli olduğundan işliyorlar. İçki zevkli, kumar zevkli, heyecanlı... Daha başka günahlar, saymaya utanıyorum, onların da kendilerine göre keyifleri, zevkleri filân var amma, sonunda azab olan işler... Güle güle günah işleyen, ağlaya ağlaya azabını çekecek; milyon kere, milyar kere pişman olacak.

Allah bizi basîretli kul eylesin... Günahlardan uzak duran, sevapları işleyen, sevdiği kullarından eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!.. Kahrına, gazabına uğramaktan korusun... Yanlış yollara saptırmasın, sevdiği kul olarak yaşatsın... Huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı nasib etsin...

Kıyamet günü, mahşer yerine yüzümüz dolunay gibi, mehtap gibi nur saçarak varmayı nasib etsin...

“—O da ne demek öyle?!. Nasıl varılır oraya?” derseniz, aklıma bir hadis-i şerif daha geldi bu zikirle ilgili olarak:⁸

لَيْسَ مِنْ عَبْدٍ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

مِائَةً مَرَّةً إِلَّا بَعَثَهُ اللَّهُ تَعَالَى يَوْمَ

الْقِيَامَةِ وَجْهَهُ كَالْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ

(طب. عن أبي الدرداء)

(*Leyse min abdin yekülü lâ ilâhe illa'llâhu miete merretin*) [Yüz kere *Lâ ilâhe illa'llah* diyen hiç bir kul yoktur; (*illâ beasehu'llâhu teâlâ yevme'l-kıyâmeti vechuhû ke'l-kameri leylete'l-bedri*) mutlaka Allah onu kıyamet gününde ayın on dördü gibi bir yüzle diriltir.] “Günde yüz defa *Lâ ilahe illa'llâh* diyen kimse, mahşer yerine yüzü mehtap gibi parlayarak, dolunay gibi nur saçarak gelir.” diyor Peygamber Efendimiz SAS.

Onun için, siz cahillerin sözlerine aldırmayın! Kur'an'asımsıkısarılın, sünnet-iseniyyeyi öğrenin ki, neyin doğru, neyin eğri olduğunu, ancak o zaman fark edebilirsiniz. Tasavvufun hakikatini sezersiniz, takvâyı anlarsınız, ma'rifetullaha

⁸ Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.II, s.103, no:994; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.8, no:6021; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.56, no:179; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.96, no:16830;

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XVIII, s.312, no:19502, 20628.

erersiniz. Aşkullah, muhabbetullah, Allah sevgisi, Allah aşkı gönlünüze yerleşir de, o zaman evliyâ olursunuz.

Allah sizi evliyâ eylesin... Cennetiyle, cemâliyle, sevdikleriyle haşreylesin... Sizin sevdiklerinizi de sizin yanınızdan eksik etmesin... Çoluk çocuğunuzla, ana-babanızla, dost ve akrabalarınızla beraber cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

05. 09. 1997 - New Castle / İNGİLTERE

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

